

Ügyszám: AJB-2233/2010
Előadó: dr. Kussinszky Anikó

Udvarhelyi Éva Tessza

A Város Mindenkié Csoport

Budapest
Pasaréti u. 101.
1 0 2 6

Tisztelt Hölgyem!

Köszönöm, hogy megtisztelték a bizalmukkal és a hajléktalanságban élő emberek lakcím bejelentési problémájával összefüggésben a segítségemet kérte.

Felhívom a szíves figyelmét arra, hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (Obtv.) 16. § (1) bekezdése az ombudsman vizsgálati lehetőségét az alábbiak szerint rendezi:

Az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság [29. § (1) bek.], illetve közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben visszásságot okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Beadványában leírta, hogy több hajléktalanságban élő ember rendelkezik olyan lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal (lakcímkártya), amelyen vagy a „lakcím nélküli” bejegyzés szerepel, vagy egyáltalán nem tartalmaz lakcím adatot (üres lakcímkártya). Megfelelő, tehát lakóhelyet tartalmazó lakcímkártya hiányában azonban nem élhetnek választójoggal sem.

Panasza nyomán megkerestem a csatolt üres lakcímkártyát kiállító hatóság, a VIII. kerületi önkormányzat jegyzőjét, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának (KEKKH) elnökét, valamint egyeztetéseket folytattam a Közigazgatási és Igazságügyi miniszterrel is.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) 26.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a nyilvántartás hatálya alá tartozó polgár köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni.

Az Nytv. végrehajtásáról rendelkező 146/1993. (X.26.) Kormányrendelet Vhr. 29. (1) bekezdése szerint a polgárnak a lakcímét, illetve annak változását az új lakcíme szerint illetékes jegyzőnél kell bejelentenie. A polgár tartózkodási helyének újabb tartózkodási hely létesítése nélküli megszüntetését a lakóhelye szerint illetékes jegyzőnél is bejelentheti.

Az Nytv. 5. §-ának (2) bekezdése határozza meg a lakóhely fogalmát. „A polgár lakóhelye annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él.” Tehát lakóhelynek az a cím tekinthető, ahol a polgár él, hosszabb életvitelre berendezkedett. „A lakcímbejelentés szempontjából lakásnak tekintendő az az egy vagy több lakóhelyiségből álló épület vagy

tartózkodási helye annak a lakásnak a címe ahol – lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül – három hónapnál hosszabb ideig tartózkodik.” Azaz a tartózkodási hely létesítésének – és fenntartásának – feltétele, hogy a polgár ezzel együtt bejelentett lakóhellyel is rendelkezzen.

Hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből egyértelműen megállapítható, hogy a jogalkotó szabályozási célja az volt, hogy a nyilvántartás hatálya alá tartozó polgárok mindegyike lakóhellyel rendelkezzen, és ha egyes élethelyzetek megkívánják, úgy lakóhelyük mellett – de nem helyette – tartózkodási hellyel is rendelkezzen. A leírtakra figyelemmel szakmai álláspontunk szerint a Magyarországon élő polgár csupán lakóhelye címének változását jelentheti be, azonban lakóhelyét újabb lakóhely létesítése nélkül – az Nytv. 28. (2) bekezdésében meghatározott kivétellel – nem szüntetheti meg.

A Vhr. 26. § (4) bekezdése értelmében az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személyek lakóhelyének bejelentésére a települési szintű lakcímbejelentés jogintézménye szolgál. Az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek lakóhelyként azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan található. A nyilvántartásban ebben az esetben a lakóhelyként a bejelentett település neve (a fővárosban a kerület megjelölése mellett) „lakcím nélküli” bejegyzés kerül. A polgár lakcímigazolványának lakóhely rovatában szintén a bejelentett település neve (a fővárosban a kerület megjelölése) szerepel.

A beadványban szereplő konkrét esetben megállapították, hogy Csorba János 2010. január 25-én lakóhelyét újabb lakóhely létesítése nélkül szüntette meg. A KEKKH Központi Okmánytárába beérkezett lakcímjelentő lap tanúsága szerint nevezett csak a lakóhelye megszűnésének tényét jelentette be, (települési szintű) lakcímbejelentést lakcímjelentő lapon nem tett. A polgár lakcím bejelentési kötelezettségének elmulasztása és a helyi nyilvántartó szerv helytelenül lefolytatott eljárásának köszönhetően bejelentett lakóhellyel nem rendelkezik, így a nyilvántartásban tárolt adatok alapján kiállított lakcímkiadványja sem tartalmaz lakcímadatot.

A helyes és egységes joggyakorlat elősegítése érdekében 2010-ben a KEKKH két alkalommal adott ki Szakmai tájékoztatót.

A választó jog tekintetében tájékoztatom, hogy a települési szintű lakcímbejelentés alapján kiállított lakcímkiadványával a választójog gyakorolható, minden településen illetőleg fővárosi kerületben ki kell jelölni azt a szavazókört, ahol a települési szintű lakcímmel rendelkező polgárok szavazhatnak.

A konkrét esetben tehát amennyiben kapcsolatban állnak Csorba Jánossal, úgy javaslom, tájékoztassák arról, hogy egyéb lakóhely hiányában a szokásos tartózkodási helye szerint illetékes okmányirodában tegyen települési szintű lakcímbejelentést.

Természetesen a többi, üres lakcímkiadványával rendelkező állampolgár (2010-es adatok szerint több mint 11 ezer fő) lakcímhelyzetének rendezésére is megoldást kell találni a jövőben.

Tájékoztatom, hogy a lakcímbejelentést és annak széles aspektusú összefüggéseit vizsgáló eljárást folytatok, amely ezen problémát is kiemelt fókuszpontként kezeli.

Sajnálom, hogy a tájékoztatáson túl nem lehettem a segítségére, de természetesen a jövőben is rendelkezésére állok minden olyan ügyben, amelynek vizsgálatára az Obtv. feljogosít.

Budapest, 2011. március 19.

Üdvözlettel:

Prof. Dr. Szabó Máté